

Les montres et la flûte

Fanandí wɔɔɔɔ-ná. Turɛ́ǎ tɛ́ɔ́ɔ́ ɔ́ɔ́ɔ́ kpatáá tɛ́ɛ́ tɛ́ɛ́ɔ́. lɛ́naamú gé ábóníǎ ɔ́ɔ́ɔ́ tle íná ɛ́wɛ́ɛ́ɛ́ bú bóvóó ɔ́ámá. Bónóó béndéé ná, baagurú bendéé búwá. Bédéé búwá ná, ngé boobó baalí kumɛ́ɛ́ná wá ɛ́ɔ́ɔ́. Óo nge kumɛ́ɛ́ná wɔɔ́ɔ́ɔ́ wɛ́ sɛ́sɛ́: le ge míndéé? Imú wɛ́ɛ́ɛ́ còódí buwá gé ,imú wɛ́ɛ́ɛ́ sɛ́ ɛ́káyáálɛ́ còódi ge, cɔ́. lɛ́ bilé yaá, ɛ́sɛ́ bɛ́ɛ́kɛ́é táalí. mígédeé ná we ge mígáná nɛ́bááwɔ́? lɛ́ úúh amá ɔ́áábá ɔ́káná fanandí ɛ́bá tidizéé gé. lɛ́ lé, ɛ́sɛ́ nɛ́bááwɔ́ daá. Nge mígálu belé ngé mígóní ɛ́mɔ́ɔ́ná dááyá cé? lɛ́ ɛ́ɛ́. Bulá kázóo wembí ɔ́ááyá ɔ́anjáádíbiná nɛ́lɛ́. Míwɛ́lɛ́ɔ́á nɛ́bawɔ́ ná, ɔ́ónbɔ́ɔ́ ɔ́bɛ́ɛ́ɛ́. Ngé baagurú. Aayɛ́ baagádalá inaamú ná, fanandí wánýááɔ́ámá. Ngé bɔ́ɔ́ɔ́ bakábɛ́sɛ́ bɔ́kóní bɔ́mɔ́ɔ́ná abóní ɛ́sɛ́ ɔ́ááyá gé nyéébélí búbótí? lɛ́ aayɛ́ éyi méɔ́ɛ́bɛ́lí búbótí, úná ɛ́biyaalú bú; wɛ́nɛ́érim yi sɛ́sɛ́ ɛ́ánta áméndereɔ́éé, mazu ínǎɔ́o áméndereɔ́éé mazu ínǎɔ́o, nyédéyi tɔ́o bɛ́ɛ́ sɛ́ɛ́ wembí bugóní ná. Ngé kumɛ́ɛ́náwá tím sɛ́sɛ́ bɛ́m bónɔ́wú ábóní ná ɛ́bú. lɛ́ biléyaá, ɛ́sɛ́ ɛ́ɛ́. Nge bú ɛ́sɛ́ aayɛ́ ásbótɔ́ɔ́ dáa imú wánzulúú nɔ́o, amá imú idekízi. Bóyúú imú foyóo abooyúú imú foyóo, kelé gé imú wánvulúú ná boyúú bótɔ́ɔ́ bɛ́m bíkáɛ́m bedéé yídé lewáa. lɛ́ bilé yaá, ɛ́sɛ́ bulá kázóo. Tɔ́o ngé kumɛ́ɛ́náwá ɛ́sɛ́ asóo le ge foyóo kɔ́wɛ́ ge bɛ́m báɔ́angamúú. nge belé boobó bakámú foyóo bɔ́kóná becélé bú. Beejélé bú nágé bú wɔɔ́ɔ́ɔ́ foyóo ɛ́kpóo fulúu:

Fofo yáároo jénnáa kayééru jénnáa

Pípi yééruú jénnáa kayééruú jénnáa

Pípi yeerúú jénnáa kayééruú jénnáa

Pípi yeerúú jénnáa kayééruú jénnáa.

Oo ná lɔ́o nge wɔɔ́ɔ́ɔ́ bááɛ́. Bɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ bááɛ́ ná bese beɔ́éé úná ɔ́ɔ́ nge ɛ́sɛ́ naaná ɔ́ísé. Adáázim ge bɔ́ɔ́ɔ́nɛ́ bɔ́mɔ́ɔ́náɔ́áa cé búɔ́nám. Tɔ́o kɔ́wú wanyaalɛ́ còódi ɛ́gbédí ɛ́tɛ́ ná, kputi kputi, kputi daá ná suuma, suuma bú waazúyɛ́ ná, wɔ́ɔ́ɔ́ná foyóo ɛ́. Ooowu kumɛ́ɛ́ná wɔ́ɔ́ɔ́nɛ́ kɛ́sɛ́lɛ́.[*crie l'assistance*] Pááb nge wɛ́ɛ́ɛ́. Afáa beezé bedéé innáa ɔ́ɔ́ nge baanúm bokózu ɛ́ɛ́ɛ́ná ɔ́ɔ́ nge baagábɛ́sɛ́. Baagábɛ́sɛ́ ná ɛ́sɛ́ áá ɛ́ráa bana beeze yoo. Eé ɔ́éɔ́mɛ́ba aséé ɔ́ájáaawe. Bɔ́wɛ́ bánjáádí wɛ́, bɔ́wɛ́ bánjáádí wɛ́. Bɔ́wɛ́ bánjáádí kumɛ́ɛ́náwáa? [*Demande un conteur*]. Aayɛ́ kumɛ́ɛ́náwá wánjáádí kuu ábóníǎ ná ɛ́bú ɔ́é. [*Répond l'orateur*]. lɛ́ aséé bɛ́m baajáa wɛ́. Nge búyóo ɛ́sɛ́ foyóo kana mósó méɛ́nyéélíké, mánbɛ́sɛ́ mógɔ́ɔ́ɔ́kɛ́. Nná ge kɔ́wú wɔ́ɔ́ɔ́ ɛ́sɛ́ ɛ́nkábɛ́sɛ́ yoo, ɛ́nkábɛ́sɛ́ yoo. Nge sɛ́sɛ́ óhu yele mósó mabɛ́sɛ́. Nge sɛ́sɛ́ ányéégizi ge nyáábɛ́sɛ́ búɔ́nám. Abɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ nya ní? [*intervient un conteur*]. Waabɛ́sɛ́ ínnaaɔ́ gé wɔ́ɔ́ɔ́ná wé. wɔ́ɔ́ɔ́ná wé ná, nge belé ɛ́sɛ́ ɛ́ngbaalá nyééé? Nge ɛ́sɛ́ aayɛ́ ɛ́ndáná máázíí foyóo náa. Adoo méééé ná, madaa gbóo ke; méɔ́éé ɔ́áawóró gé. Abóní ní? lɛ́ ɛ́lɛ́ ɔ́ɔ́ɔ́ wɛ́ɛ́ɛ́ ɔ́áawóró cénje gé. Ngé ɛ́sɛ́ ábilé nyósó kɔ́wú foyóo ɛ́nlá ɔ́áa tíméɛ́. Ngé wɔ́ɔ́ɔ́ kɔ́wú foyóo, ɛ́nná ge wɛ́ɛ́ɛ́:

Kumɛ́ɛ́ɔ́ tɛ́ná ɔ́ɔ́

Turɛ́ɛ́rúú

Kumɛ́ɛ́ɔ́ tɛ́ná ɔ́ɔ́

Turɛ́ɛ́rúú

Kujúni yerendéé

Turuyerúú
Kumelendí tiná dǎǎ
Turuyerúú
Kujóní yerendéé
Turuyerúúú.

Oóohu, ɪsɪ leleedǎ gé waavulú foyóó. Nge baabáa ceení ɪdǎé nyázu cé ná camanáa; ceení ɪdǎé nyázu cé ná sɔgɔdeyi. Afáa biizúu síwú, nge bú weecésí ɪkóló ɪná foyóó papapapapapa.ehi nge kumeenáwá waagádɪnɪ. Baaján batála nge badanayɪ ná, nge baaján botúú bɔkɔgbóó kirikirikiri bɔɔgóní bakálu ɪsɪ kebee yi kebee yi kebee yi. Nge bú ɪsɪ óuwu mínyí ɪsɪ ménzewɔɔ geee? ɪsɪ dɔo cé gé dǎázɪ nya. ɪsɪ aayí mínbáaré bilé ná, ɪsɪ ɪnɛ, mós dǎdǎ máná médéé foyóó keém mósɔgbós mánzináa mí gé; beé mádídáare nɪlé lénlé miyós mídǎé ná, míjézi ɪkílí mós. nge ɪsɪ tɔɔ bilé ná, leleedǎ búúre ge dǎnzú nya ádǎǎgóní gé dǎdáná búúre; nkotúú dǎélí yoo. ɪsɪ aayí oo módonduu dǎélí. Nge baazí yi dǎjɔɔre kúbóde nge waagba ɪcós dǎgojuú dá. Nge waadá fúlú:

Turuyerúú
Kumelendí tiná dǎǎ
Turuyerúú
Kujóní yerendéé
Turuyerúú
Kumelendí tiná dǎǎ
Turuyerúú
Kujóní yerendéé
Turuyerúúú.

Kazóó, nge beedé dǎe báare féwúú. Nge bú waagádǎ níwó papapapapapapa. Sáa wénkí waadálá ná, kinyúu; abóní wánvɪnɪ dǎnɪ ɪlé ɪlewáá wondóm. Tóó ɪlé ɪsɪ aa bɔgódǎó bú gé bidekéé ɪmú wongutí ɪlá ɪdǎé támós dǎdǎ, ákiivé géé ɪmú ɪbó ɪféeri balá ɪdǎé liiya ge. Afáa baaján babamáa bilé gé baaján batálá bedéé kúbóní jó ná, gé bedéé kúbóní sɪsɪ lénle budálá dǎ ná, leleedǎ ɪmú ɪditɪnɛ wónbodekɪsɪ ɪgájáa bú ɪmú. Nge waagádɪnɪ:

Abasá búngulú búngulú bú
Abasá felenpá waázu
Abasá fuufaa faafuu.

Waaján ɪtálá ɪmɔɔná bú waaján ɪtálá wɔngotí tará ɪlé sɪ ɪsúú dǎnɪ ɪnnáa dǎ ná áa dɔo kumeená sɪ ɪkpiyi nɛnínáa dǎndǎ ná, abóní sí ɪcós ná ɪkurú ná, bú ɪtós ɪsɪ wánzuú dǎnɪ ná, dɔo kumeená sɪ ɪkpiyi nɛnínáa dǎndǎ tɪnɛ ndɔɔzi ná gé cǎkólɪwú wɔɔɔɔná ɪkpíyi ɪnára ɪcán ɪyúú tangbakú. Belé beeyelé ná gé dǎwéná wónbɔɔɔɔɔ. Tífe dɔo ná, dǎjós dǎbili bili gé.

Tɔɔ medéé múdǎ tɪnɛ nɪlé.

Caá Múúsá